

Mesterul Manole de Lucian Blaga - referat

"Drama Mesterul Manole este un monument al omului in plina inaltare prin suferinta, a sufletului creator din om - este monumentul unei povesti de iubire care se perpetueaza din veac in veac, prin cantec si cuvânt, prin freamatul padurii si murmurul apelor. O poveste ca niciodata..." (Liviu Rusu, De la Eminescu la Lucian Blaga).

Aceasta splendida drama, comparabila in literatura universala cu ceea ce au scris Dante si Goethe, este opera lui Lucian Blaga. unul din marii scriitori interbelici.

Dramaturgia lui Lucian Blaga cuprinde opere literare reprezentative care se inscriu ca perioada de creatie si aparitie intre anii 1921-1965: Zamoixe (1921); Tulburarea apelor (1923); Daria (1925); Mesterul Manole (1927); Avram Iancu (1934); Arca lui Noe (1944); Anton Pann - postum (1965).

Astfel, in anul 1927, Lucian Blaga avea sa publice la Sibiu drama Mesterul Manole, pentru ca in 1929, la 6 aprilie, piesa sa cunoasca premiera absoluta, pe scena Teatrului National din Bucuresti.

Mesterul Manole este denumit de catre G. Calinescu "mitul estetic" ca rod al suferintei. In ceea ce priveste valoarea artistica este legata si de perfectiunea edificiului crestin - unic prin arhitectura sa - manastirea de la Curtea de Arges.

Preluand cunoscuta balada, Lucian Blaga va da originalitate operei, prin personalitatea creatiei sale, adancind si largind motivele baladei din perspectiva expresionismului ce-i va permite scriitorului sa dea realitatii o expresie noua prin raportarea lucrurilor la absolut si printr-o participare patetica la imaginile create.

Drama poarta dedicatia: "Lui Sextil Puscariu" - renumitul lingvist clujean care a contribuit la lansarea poetului in 1919; structurata pe cinci acte, constituite intr-o gradatie, ce duce spre deznodamant.

Dupa ce enumera personajele: Voda, Manole, Mira, Staretul Bogumil, Gaman, zidarii - care nu au nume, unii din ei, cu precizari privind indeletnicirile (Intaiul - a fost candva cioban; Al doilea - a fost pescar, Al treilea - a fost calugar; Al patrulea - a fost ocnas); apoi de la al cincilea pana la al noualea fara alte precizari - un baiat de curte, copii si ajutoare, un sol si doi sulitasi, alti sulitasi, trei carausi, boieri, calugari, femei, norod si robi -Lucian Blaga face urmatoarea precizare: "Locul actiunii: pe Arges in jos. Timpul mitic romanesc", determinand spatiul si timpul etnogenezei poporului roman. Astfel, Lucian Blaga leaga legenda de o perioada istorica indepartata, mitica, la inceputurile civilizatiei, in spatiul carpato-dunarean, spatiu demonstrat nu prin timp, ci printr-o realitate, prin biserica de la Curtea de Arges - capodopera a artei medievale romanesti. Traditia cultural-ar-tistica daco-romana a asimilat intr-o forma originala atat influentele bizantino-balcanice. cat si pe cele ale altor popoare occidentale, asigurandu-i specificul national.

Actul intai ne introduce in camera de lucru a Mesterului Manole, intr-un decor propice unei meditatii grave -lumanari aprinse pe masa, pe blidar, in fereastră. Pe masa, dupa precizarile autorului, se vede un chip mic de lemn al viitoareii biserici. Staretul Bogumil, in fata mesei, priveste drept inainte

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

si clipeste repede din ochi. Gaman, figura ca de poveste, barba lunga impletita, haina de lana ca un cojoc, doarme intr-un colt, miscandu-se nelinistit in somn, cand si cand scoate sunete ca un horcait si ca un suspin in acelasi timp.

Mesterul Manole, la masa, aplecat peste pergamente si planuri, masoara chinuit si framantat. Aceste precizari pe care le face autorul, precum si cele care deschid actele urmatoare, semnifica claritatea discursului poetic, intr-un cadru foarte bine stabilit. De o mare insemnatate sunt si celelalte indicatii scenice, de miscare, de reactie psihologica mai ales si care contribuie la caracterizarea personajelor, stiut fiind faptul ca drama este construita pe o tehnica moderna, cu decor redus.

Este folosit jocul de lumina care adanceste si lumineaza misterul; jocul scenic marcat de gesturi modelate si de pauze meditative.

Fiind o drama de idei filosofice, autorul urmareste ca spectatorul sa contemple un om in care sa se regaseasca, sa traiasca intens drama unei vieti superioare, pline de tensiune, activa, pusa mereu in fata unor alternative contrastante.

Scena intai a acestui act se deschide semnificativ cu replica lui Manole (ducandu-si mana deznadajduit prin par): "Ajuta-ma cuvioase, - altfel! altfel! - nu cu sfaturi mai presus de fire! O, cate piedici si impotriviri! Bogumil: (fara a se misca, cu voce monotona, ca a unuia care-si are un drum de la care nu se mai abate): Nu mai masura! Manole: Nici magie alba nu fac, nici magie- neagra. impotriva cugetului, ochiul se mai bizuie inca.

Bogumil: Pe masurari? De sapte ani tot masuri cu cel unghi de arama, si nici o izbanda".

Drama nu mai incepe ca balada, cu alegerea locului pentru manastire, pe un zid vechi si parasit. Constructia se concepe tot in spiritul traditiei "intr-un ioc incercat-am sa-l ridicam pe moaste. In alta parte apa unui rau am ridicat-o din albie, ca sa cladim pe temelie curata. Peste morti am incercat".

Alegerea locului inseamna la Blaga contactul cu spiritualitatea originara, cu elemente simbolice: viata, moarte, apa.

Intriga se contureaza inca din primul act prin motivul jertfei anuntat de staretul Bogumil si de Gaman.

Bogumil semnifica doctrina religioasa cu originea in Asia Mica, cunoscuta sub numele de bogomilism, dupa numele calugarului bulgar Ieremia Bogomil. Doctrina concepe puterile supranaturale ca expresie a doua principii universale: al binelui, reprezentat de "Dumnezeu", si al raului, reprezentat de "Satana".

Potrivit acestei conceptii, trupul omului a fost creat de Satana, iar sufletul l-a dat Dumnezeu, omul aparand drept creatie a celor doua principii.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Gaman este, de asemenea, un personaj care simbolizeaza mentalitatea primitivului ce, in conceptia lui Blaga, reprezinta fortele magice. Gaman asista in somn la manifestarile spiritelor negative. Magicul explica faptul ca zidurile se surpa pentru ca nu sunt contracarate de o alta forta. Manole refuza ideea, ceea ce va adanci conflictul dramatic, pentru ca Gaman intruchipeaza si un personaj in actiune.

Neastamparul demonic care-l stapaneste pe Manole pentru a realiza un lacas de preamarire pentru divinitate este infruntat de Bogumil - care dezleaga enigma nerealizarii prin jertfa de om.

Liviu Rusu subliniaza similitudinile dintre Faust a lui Goethe si drama lui Blaga.

Iata un splendid monolog al lui Manole, ce poate fi comparat cu cel al deznadejdii lui Faust:

"inauntru un gol se deschide - mahnire fara intrebari. Deasupra intuneric se-nchide - deznadejdea nesfarsitelor incercari. Mi se mistuie somnul si sangele. Ar trebui sa-nchid ochii, dar pleoapele de lume nu ma despart. Launtric un demon striga: Cladeste! Pamantul se-mpotriveste, si-mi striga: Jertfeste! Ah, Doamne, totul e inca neintrupat. Jos apele se scoala impotriva pietrelor reci. Sus stihile se ridica impotriva legii de veci. In adanc vifore prind sa necheze. Nici o incercare nu vrea sa-nceteze. Visul s-a tot departat spre vesnicul niciodat".
(si meditatiea grava se continua asupra "minunii").

Manole: (in picioare langa masa, pune mana pe chipul mic al bisericii). Povara bisericilor si-o tine pretutindeni cu umilinta pamantul. Grea este tara de lacasuri sfinte. De lemn sau de piatra, ele stau neclintite cum e carul cel mare deasupra furtunii. Numai pentru minunea mea nu se gaseste var destul de tare s-o lege, si piatra necuprinsa de blestem s-o sprijineasca sub ceruri. Unde-i piatra care nu se va clatina si unde-i Zidarul cel mare? Prin pamanteasca alcatuire - slavindu-l, m-am departat oare prea mult de el? Traim in nestire si poate ca totul se-ntampla la fel".

Raspunsul jertfei il primeste de la Gaman: "...Manole, sunt mai batran decat - Manole, de sfarsit nu sunt departe. Mestere biserica ta - ma vreau cladit in ea eu! (s.n.). Sufletul meu s-o tot ocoleasca, abia soptind si abia miscandu-se, ca o boare batrana si fara de' moarte". Atitudinea lui Gaman, replica sa tinde spre nemurire, inscriindu-se in categoria de personaje arhaice si care aspira la realizarea unor valori nemuritoare, perene.

Nelinistea si tensiunea sufleteasca a mesterului sunt sustinute de iubirea pentru Mira, dragostea contopindu-se intr-un tot: "Tu inceput si sfarsit, tu totul..." "Intre voi doua, nici o deosebire nu fac, pentru mine sunteti una". Sau rostirea lui Manole de la finalul actului intai: "Viata fara pereche, du-te, odihneste-te. Nu stiu cand ma intorc. Nimic nu mai stim. Nici cand sfarseste potopul, nici unde s-arata semnul invingerii. si nu stim cine dintre noi il va vedea si cine nu (catre oameni). Sa mergem la locul prapadului".

Manole, fata de personajul din balada, este mai umanizat.

Gaman, care se vrea umbra lui Manole, nu va mai aparea decat in ultimul act.

Mira, femeia "adusa de peste apa", este simbolul puritatii, al jertfei care intelege tragismul lui

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Manole, neputinta lui de a renunta la creatie. Pasiunea lui este manata de un destin necunoscut, ca in tragedia moderna, nu antica (unde omul este o jucarie in mana destinului) si in care "vointa omeneasca se impleteste cu destinul, omul nu este tarat de destin, ci destinul este dus la implinire de vointa omeneasca. Omul este obligat sa vrea, acesta este destinul lui. Este o nazuinta pozitiva si creatoare, omul este partas activ la nazuinta lumii de a se depasi, acesta este rostul lui. Pentru aceea vorbele mesterului au efect de vraja: ele traduc in constiinta tovarasilor ceea ce mocneste si in adancul sufletului lor. Imaginea marii alcatuiri stapanindu-i si pe ei" (Liviu Rusu).

"Sunteti surzi si orbi? N-ati simtit inca nici azi ca, fara putinta de a ne impotrivi, un destin se impleteste in noi? incet, sigur, si fara abatere? Rascoala noastra de ras scoate doar musuroaie de soboli in drumul dinainte implinit al sortii!".

"Din camp si munte v-am chemat, fiindca n-am putut altfel, cateodata in groaznica indoiala am blestemat, am facut tot ce mi-a stat in putere si voi face si mai mult. Toate - fiindca nu pot altfel! O pescar, o baiesu, o cioban, o calugar - suntem oare noi chemati sa judecam ceea ce mai presus de vrerea noastra prin noi se face?"

"Suntem bolnavi de ea. O simtim in vazduh ca o matase. Nu e nicaieri si totusi dorul de ea - e in voi ca un dor de casa".

Juramantul fagaduielii este dramatic:

"Daca as avea glas de inger, as canta vestindu-va... O viata scumpa de om se va cladi in zid, jertfa va fi o sotie care inca n-a nascut, sora sau fiica", "...aceluia i se va lua, care mai tare va iubi..." Mira va replica:

"Cum ar putea sa stea, daca nimeni nu lucreaza, razand la ea?"

Este semnificativa scena, intr-un fel de extaz strengaresc, in care Mira sare cu picioarele pe Gaman, care e intins enorm pe podele: "Scutura-te, Gamane, voiniceste ca zmeii taramului celuilalt, inca o data - asa - scutura-te! Tu esti pamantul marele, eu sunt biserica - jucaria puterilor! Seninatate - vreau, nestapanitilor - ca toti sunteti innorati si prapastiosi. Manole e chin. Calugarul e stafie intunecata. Tu cutremur. Åara ingrijorare. Vreau sa sfarseasca odata cu povestea asta de spaima si trista nebunie".

Actul al doilea este relevant pentru scena "Juramantului", care se va regasi in toate celelalte acte.

Certitudinea reusitei este sintetizata de cuvintele lui Manole catre sol: "Ai venit sol de la Voda, intoarce-te sol de la noi: biserica se va ridica!".

Horoscopul pe care-l comunica lui Manole se constituie ca un avertisment asupra pericolului, anticipand deznodamantul tragic: "Umbra ta a cazut pe planeta Vinerii. Asta inseamna ca esti in primejdie pentru neamul femeiesc. De aceea, cele noua discuri lunare ale propriei tale planete te pandesc cu rautate. Dupa alte semne, ne increderea lor se va inteti, si neobrazarea lor nu va mai cunoaste nici o masura. Va trebui sa fii istet ca serpii, dar blandetea s-o lasi porumbilor".

Mesterii se invoiesc, dupa o dramatica confruntare care se vrea o dezlegare de la vrajitoria

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

ascunsa, Manole biruind cu "chipul mic al bisericii" si care nu mai poate fi uitat.

Manole, titan si rebel in realizarea marii opere, isi da seama ca nu poate indeplini opera fara ajutorul mesterilor.

Previziunea oraculara - a unuia (cu glas ireal), cum noteaza scriitorul. incheie acest act: "Pentru sotie care inca n-a nascut, pentru sora curata sau fiica luminata care intai va veni/ barbat sa-si vada,/ frate sa-si vada,/ tata sa-si vada"

Actul al treilea pune in lumina, cu acelasi rafinament artistic, momentele de mare groaza ale asteptarii, ale aparitiei Mirei, ale jertfei sub forma de joc.

"Trei zile ca trei ani ne-am pandit unul pe altul. Stai, ce faci? Nu te misca! Juramantul ne-a istovit intre bolovani. Fiecare a crezut ca poate sa-nsele pe-Naltul".

"In rascoala patimei toti ne-am rugat, si fiecare din noi a incercat sa schimbe mersul pecetluit cu juramant al intamplarilor."

Scena jocului de-a moartea este dramatica.

Metaforele pe care Blaga le foloseste in caracterizarea Mirei adancesc lirismul textului dramei:

"caprioara neagra", "izvor de munte" - simboluri ale frumusetii si ale puritatii - singura capabila de a deveni "altar".

Manole incheie acest act prin cuvintele: "Jocul e scurt. Dar lunga si fara sfarsit minunea". Aceasta sintagma este sustinuta in textul acestui act de alte rascolitoare previziuni: "...a ta a fost patima de a cladi".

Actul al patrulea releva febrilitatea zidirii, zbaterea lui Manole constituindu-se in una din cele mai mari culmi a tot ce s-a scris pana acum la noi: "...ca unitate a constructiei, ca brazda solida a actiunii, ca framantare a profunzimilor sufletesti, ca inaltare si disperare, foc si transfigurare, iad prin paradis si paradis prin iad - adica prin toate datele faustiene, redade printr-o extraordinara forta a limbajului" (Liviu Rusu).

Valorile metaforei sunt certe, Blaga sugerand prin aceasta intrarea in eternitate, prin iubirea Mirei: "lumina", "femeia din miazazi" si "stea", in jocul tot etern al dragostei, al muncii in timpul zidirii, al mortii.

Asemanarea cu Luceafarul lui Mihai Eminescu este certa, fiindca geniul, inclusiv al creatiei, este sortit pieirii.

Actul patru se incheie intr-o dureroasa liniste: "Voi sta aici. Ce departe unul de altul - in suferinta. Acum e liniste. Toti au tacut? Undeva s-a oprit un vant. Undeva a continut un glas. Straini suntem in mare singuratate si-n vesnica pierdere. Lacas abia inceput, mormant de ingeri si sfinti, canta spre golul inaltului taina ei calatoare printre vesnici parinti!".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Actul al cincilea releva moartea eroica, intr-o comuniune de iubire; autosacrificarea duce la unirea din nou cu Mira - dupa credinta populara - in viata de dincolo. Ipostaza mortii explica puterea creatoare a omului in folosul colectivitatii. Prin creatie, prin perfectionarea ei, opera intra in eternitate si o data cu ea iubirea de viata, de arta. Asa se explica faptul ca multimea se impotriveste soborului care cere osandirea mesterului. Simtul estetic al poporului este pronuntat, el este pastratorul "matricei stilistice" originare.

Revolta strecurata in suflet il face pe Manole sa stranga pumnul impotriva credintei - "astazi si totdeauna". Voda insa il mangaie si-i spune: "Nu strange pumnii, Manole, ca biserica ta canta peste toata tara. Daca ai vedea-o o data din vale, uitarea ti s-ar aterne pe amintiri. Totul e si mai minunat decat s-a putut vedea din chipul mic. Eu, uit comorile prapadite, rautatea curtenilor si uneltirile altora".

Moartea tragica a lui Manole confirma idealul pentru care a trait - iubirea si creatia primind consacrarea definitiva. Liviu Rusu retine atentia asupra unor semnificatii largi ale dramei. Astfel, Manole nu poate fi privit numai ca un destin individual, ci ca un exponent al vointei istorice care releveaza nazuintele adanci de care este animata umanitatea. "Prin staruintele necurmute, pline de suferinta ale lui Manole ni se releva insusi destinul omenirii, al omenirii care vrea sa se depaseasca, sa urce inaltimile de dincolo de veacuri, care din datele vietii vrea sa cladeasca ceva ce-i mai mult decat viata efemera. (...)

Cu vigoare apare insasi conditia umana: limitele si nelimitele omului. Limitele: omul-cheie, instrument in mana destinului; nelimitele: omul-avant, prin care se realizeaza destinul lumii. Zbuciumul lui Manole nu este altceva decat ritmul esentelor care tinde sa irumpa in lumea individuala, in lumea spatiului si timpului".

Animatorul actului creatiei lui Manole este iubirea, care cere jertfa suprema, adica moarte. Manole cladeste din iubire cu iubire. Mira intrand in zid va straluci peste vreme. Zidurile plang, plansul fiind insa un cantec. "Glasul iubirii este ceea ce sustine lumea, o inalta si o duce inainte".

Asadar, toate personajele lui Blaga sunt purtatoare de semnificatii majore, dramaturgul stiind cand sa le puna sa vorbeasca. Astfel, in primul rand ele se autocaracterizeaza prin ctiunile proprii, prin vorbire, prin gestic, sunt caracterizate intre ele prin pareri si situatii. Un rol deosebit il are nsa si prezentarea de catre autor - caracterizare sinteti-ata in deschiderile actelor si in indicatiile scenice, de pe arcurs, multe din acestea constituindu-se in adevarate su-estii psihologice care conduc la cresterea dramatismului. Reamintim insemnarea scenica ce-l priveste pe Voda: "isi muta toiagul dintr-o mana in cealalta si priveste tulburat si mut" - fara replica personajului.

Sunt relevante, pe langa incarcatura artistica: metafore, comparatii, personificari, antiteza si limbajul pe care Blaga il imbogateste cu proverbe si zicatori. expresii populare care dau originalitate dramei.

De asemenea, multe din replici se constituie ca sentinte ale iubirii, vietii, mortii, pasiunea de bine si

frumos, capatand va'oare gnomica.

Mit al miturilor, capodopera a literaturii romane, ca de altfel intreaga creatie a lui Lucian Blaga, drama Mesterul Manole aduce, ca si Corola de minuni a lumii, maiestria talentului scriitoricesc, a conceptiilor filosofice, artistice si de limba romaneasca ridicate la rafinamentul intelectual circumscris in universalitate, alaturi de creatii cum sunt cele ale lui Eschil, Dante, Goethe, in reprezentarea spiritualitatii romanesti si prin literatura lui Lucian Blaga si a capodoperei arhitectonice care se vede: manastirea de la Curtea de Arges.